

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Fasciculus XXXV. Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

FASCICULUS XXXV.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 1. Libelli Ruth, in quo describitur Planctus Noëmi.

N. 236. Considera:

Quomodo Ecclesia Dei, cui jure meritissimò debetur Nomen Noëmi, id est *pulchra*, aspiciens tam gravia & frequentia Christianorum peccata, perditosque eorum mores exclamet: *Non vocetis me Noëmi, id est pulchram, sed vocate me Mara, id est amaram, quia amaritudine valdè me replevit &c.* Fuerat olim Ecclesia teste S. Bernardò *amara*, quando crudelibùs Tyrannorum tormentis ubique vexata, nullibi tuta latere potuit, tot penè fidelium corpora gladiis, ignibus, rotisque offerens, quot in Veteri Testamento animalia imolabantur. Fuit adhuc eòdem teste *amarior*, quando à tot falsorum dogmatum Magistris Veritas Catholica est impugnata. At tandem *amarissima* fuit, estque proh dolor! nostrò vel maximè ævò, quò experiri cogitur deperditos Christianorum mores, & crescentia quotidie eorundem delicta; atque hinc utitur verbis Prophetæ, ejulans: *Filios enutrivit & exaltavit, ipsi autem spreverunt me, Isaia 1. Quinam autem sit ille contemptus, quò piissimæ Matri suæ insultent Christiani, declarat mellifluus Doctor Serm. 33. in Cantic. hæc verba scribens: Spreverunt, & maculaverunt me à turpi vita, à turpi questu, à turpi commercio, à negotio perambulante in tenebris. Est civitas in Africa, quæ in locum destructæ Carthaginis successit, vulgari linguâ *Tunès* appellata, quod interpretatur: *Tu non es*, supple, *quod olim eras*, hoc est tam nobilis, tam pulchra &c. Ecclesia Catholica modernam filiorum suorum vitam intuens, idem de se cum gemitu profitetur: *tu non es* inquiens, quæ olim eras pulchra ut luna, electa ut sol, sed crescentibus in dies sceleribus penitus obscuratum est aurum, mutatus est color optimus. Hinc Salvianus lib. 6. de provid. nomine ipsius, statum suum deplorantis Ecclesiæ, exclamat: *ò miseriam lacrymabilem! ò miseriam luctuosam! quàm dissimilis est à seipso Populus Christianus: id est ab eo, qui quondam fuit. Ecce! in quid redacti sumus, ut beatam fore Ecclesiam judicaremus, si**

vel

vel tantum in se boni habeat, quantum mali. Nam quomodo beatam non arbitremur, si mediam plebis partem haberet innoxiam, quam penè totam nunc plangimus criminofam. Christiane Lector! examina mores vitamque tuam: nonne deprehendis in te aliquid reperiri, quod talis quærelæ causa existat? quot juramenta & blasphemix fluunt de ore tuo? quàm sæpè avaritiâ victus denegas misericordix opera pauperibus? nonne crebrò audiris cum pusillorum scandalo verba obscœna loqui? & quàm exigua tibi in Templis devotio atque reverentia? quàm frequenter durantibus sacris ibidem garris, rides, circumspicis, impertinentia legis, animò tuò nullibi minùs, quàm in loco sacro versans? Nummi coronati Regni Portugallix licèt in se contineant sculptam Crucem & figuram Vulnerum Christi, non tamen ideò plus valoris habent, quin potiùs omnî monetâ viliores sunt, utpote metalli vilissimi. Sic etfi te signes in Templo signò Crucis, etfi deferas Rosarium, & alia exerceas Christiani indicia, non inde devotus bonusque haberis. Metuendum planè: Ecclesiam, quæ tam amaris lacrymîs tuos aliorumque filiorum suorum perditos deflet mores, cum Sponso suo Christo in interitu vestro aliquando risuram esse. Quare ne id cum irreparabili damno cogaris experiri, dole, & emenda.

Doctrina 2.

Desumpta ex cap. 2. libelli Ruth, in quo describitur: quomodo Ruth ad imperium Booz, relictas à messoribus collegerit spicas, & ab eo perhumaniter habita sit.

Considera: **A**dolescentem aut puellam Christianam, quæ à vanis mundi deliciis ad statum religiosæ vitæ inspirante Deo vocata, vocanti obsequi nititur, residuas vitæ suæ spicas cum fructu collectura, & repositura in horreum æternitatis, idem experiri à Christo, quod Ruth Moabitis experta est à Booz: Illam enim per sanctas Inspirationes Christus alloquitur verbis Scripturæ v. 8. citati cap. *Audi filia, ne vadas ad alterum agrum, h. e. licèt caro, Mundus & Dæmon per blanditias suas avertere te moliantur à sacro proposito, ne acquiescas eis, sed constans permansura, jungere puellis meis, & ubi messuerunt sequere. v. 9. ut reddat tibi Dominus pro opere tuo, & plenam mercedem recipias à Domino Deo Israël, ad quem venisti, & sub cujus confugisti alas. v. 12. & 13.*

T t 2

cita-

citati cap. Si que contigerit: puellam talem vel adolescentem gravium tentationum æstu initi Noviatûs tempore vexari, aderit ei pariter Christus, cum Booz asserens v. 14. ejusdem cap. *Comede panem, & intinge buccellam tuam in aceto.* Hoc est: offero tibi præsentissimum inter furentes concupiscentiæ ardores remedium, *Panis Eucharisti* buccellam, cum memoria passionis meæ sumendam. Manna, ut docuere præcedentia, existit figura Sacramenti Eucharistiæ, sed Manna speciem referebat Coriandri albi, habentis hanc proprietatem teste Pliniô lib. 2. quod comminutum acetoque impositum in summo æstatis calore carnem præservet à putredine. Haud secus divinum illud Manna, quod Christus æstuanti animæ porrigit, aceto amarissimæ passionis intinctum, ipsam à putredine consensus in tentationem Diaboli & carnis præservat. Hoc optimè perspectum habens S. Bonavent. in cap. 6. Joan. ait: *si quis æstum patitur, ad hunc veniæ fontem, & refrigeret æstum; etenim incentiva omnia mitigat.* Id ipsum Chrysost. confirmare volens, ad effectus, quos fons aquæ gelidæ in extremis Phæbi ardoribus viatori affert, sese reflectit, atque hoc Altaris Sacramentum vivo & frigido fonti assimilans, ait homil. 45. in Joan. *si quis æstuat ad hunc fontem se conferat, & recreabitur, mundat squa- lores & sordes, æstus mitigat non solares, sed quos ignita sagitta imprimunt; o quam felices igitur sunt homines illi, erga quos divinus Booz setam sollicitum & beneficum exhibet. Si eorum de numero es Christiane Lector, refer debitas illi grates tantisque gratiis per conformem tuæ Regulæ vitam cooperari stude.*

Doctrina 3.

Desumpta ex capitibus residuis hujus libelli, in quibus describitur liberalitas Booz erga Ruth, & initum Matrimonium.

N. 238. *Considera, & admirare: quòd Booz erga Ruth Moabitidem se tam benevolam demonstrans, ut eam noluerit vacuam redire domum, plus tamen teste S. Scripturâ cap. 3. v. 15. mensus non sit, & posuerit super eam, quam sex modios hordei. Videtur planè hòc factò parsimoniam suam, magis, quam liberalitatem probasse. Verum dubio nostro occurrit Abulensis, responso ad moralem Doctrinam peraccommo- dò, dicens q. 32. ea de causâ illi plus non obtulisse, quòd credi-*

crediderit, illam plus ferre non posse, quam sex modios. Haud secus erga animas fideles se gerit cœlestis Booz Christus Dominus: licet enim in conferendis gratiis liberalissimum se profiteatur, plus tamen singulis non offert, quam cujuslibet subjecti dispositio requirat: hinc optimè ad propositum asserit S. Thomas in psal. 1. *sicut in naturalibus formæ infunduntur secundum dispositionem materiæ, ita Deus gratuita Dona largitur.* In Nuptiis Canæ Galileæ tantum hauserunt vini miraculose producti, quantum infuderant aquæ, & 4. Reg. 4. imperatum est: *pete vasa vacua.* Si vis ergo Christiane, ut in magna quantitate Deus oleum gratiæ suæ tibi infundat, potentias omnes animæ tuæ à Mundi amore vacuatas ei offer; *crede mihi,* ait Didacus Stella p. 1. c. 1. *si tibi Deus non largitur gratias, quas magis suis donavit amicis, id non fieri: quòd non sit liberalis sicut tunc, sed quòd tu voluntatem tuam non disponis, sicut illi disponebant.* Hinc non priùs animam tuam Christiane Lector sibi in Sponsam copulabit Christus, antequam sensualem affectum ad res terrenas abiciens, cum proximo cognato Ruth dicas v. 6. c. 4. *cedo juri &c. tu meò utere Privilegiò, quò me libenter cedere profiteor.* Ita se gessit Seraphicus Pater Franciscus, qui Christo intimè copulandus, coram Assisinate Episcopo omnibus renunciavit, ad quæ jus se habere nove- rat. Imò rejectis etiam vestibùs parenti in terris omnia relinquens, vilissimum induit saccum. Ita se gessit S. Alexius, qui in ipsa nuptiarum nocte è domo profugus, in manibus Sponsæ & parentum suorum omnia deseruit, & lacerâ amictus tunicâ ad paternas ædes reversus, pauperrimam ibidem egit vitam. Ita se gessit S. Elisabetha, quæ lubens libensque honoribus divitiisque spoliata, non tantum pauperem viduam, sed pauperum ancillam egit, ad omnia eorum servitia promptissimam. Ita te geras, si non effectu, saltem affectu: & anima tua Christo per spirituale matrimonium unita audiet Benedictionem hinc scripturæ verbis expressam v. 11. hujus capit. *faciat Dominus hanc mulierem, quæ ingreditur domum tuam, sicut Rachel & Liam.* Ut sicut illæ Domum Israël ædificarunt, corporales generandò proles, ita anima tua ædificet Ecclesiam, generandò virtutes mediante di-
divinâ gratiâ.